

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

F. évi április 1-jétől június végeig terjedő évnegyedes, 2 fr. 30 pengő kr. előfizetést főleg a beállandó Országgyűlés miatt elfogad a Jelenkor szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország: kinevezések 's halálozások; országgyűlési követek; pozsonymegyei új tisztkar előbbkelője; Van-e szükség német telepre? Bakonytájiról; budapesti napló (a pesti sarkert 's Megyeri-embék; budavárosi követválasztás; lánchídi munkák jelen állapota; irodalmi ujdonságok; színházi műkedvelők és krónika; színészi nyugpénzalap; Kunewalder testvér kereskedők termény-udvara Pesten) pesti gyermekkorház; Komárommegyei közgyűlés folyt. (háziadó, közpénztár, fegyverben gyakoroltatás, zálog-eli-dősülés, örök felvállások, hitbizományi javak) Békésmegyei közgyűlés (háziadó minden szó nélkül elfogadva, hadi iránt orsz. biztosság az egész védelmi rendszer tárgyalása végett st.) Körösmegyei közgyűlés (az adót nem pártolja, de ut. híd 's vállalatokra ajánlatképp adózni kész, örök felvállás, birtok- 's hivatalképesség, latin nyelv maradjon 'sat. Vasbutl: ószinte kérdések Hrabovszkyhoz.

Ausztria: Gözhajózási társaság közgyűlése.

Spanyolország: Ministerségmódosítási hír; adóssági kamatfizetés.

Anglia: O'Connell igazgatója Irlandban határozottabb alakot kezd ölteni.

Franciaország: Ministeri nyilatkozat d. Carlos iránt; Hay-tiba hadihajók küldetnek. Értesítő.

Magyarország és Erdély

Őcs. 's ap. kir. fels. Fogarassy Mihály nagyváradi deák szert. kanonokot sz. Eged címz. apátjává; b. Rudnyánszky Sámuel esztergami főkápt. kanonokot 's nyitrai főesperest sz. István esztergam - váriprépostjává; Krautman József kanonokot nyitrai főesperessé, 's az így megürült kanonokságra Szemes György rév-komáromi plébános; a' pozsonyi társas káptalanánál megüresült kanonokságokra Majsch Jakab buda-városi plébánost, 's Cherier Miklós nagyszombati lyceumbeli egyházi-törvény- 's történettantitót; a' veszprémi székes káptalanban Szmodiss János kanonokot olvasó kanonokká, Balassa Gábor kanonokot 's cz. püspököt éneklő kanonokká, Szalay Imre kanonokot örkanonokká, Laszkallner Antal kanonokot székesegyházi főesperessé, Ruszek József kanonokot zalai főesperessé, Kéry János kanonokot somogyi főesperessé, Bezeredy Miklós első tan. kanonokot pápai főesperessé, Szűcs István 3ik tan. kanonokot 's Veszprém mezővárosi plébánost első tan. kanonokká; az eperjesi gör. szert. kath. székes káptalanban Jakovics Mihály örkanonokot nagypréposttá, Dudinszky Mihály alsó-szlovinkai plébánost olvasó kanonokká; Gerbery Mihály homrogdi plébánost éneklő kanonokká; Molnár András bécsi-szent-Borbála egyház segédlelkészét örkanonokká, végre Duchnovics Sándort munkácsi szentszék jegyzőjét iskolai kanonokká méltóztatott kegy. kinevezni.

Országgyűlési követek: Esztergommegye részéről apr. 20kán: Andrási Mihály másod-alispán, 's Kruplanicz Simon tb. eskü-létét mellett; Bártfa részéről apr. 11kén: Markovics Antal urod. r. ügyész 's Henzelmann Samu tiszti főügyész. Zágrábéról apr. 7kén: Andrievich Ignác polgármester; Nagy-bányaéról Csuzsz István főbíró, a' Jász 's Kun kerületkérvél apr. 20kán: Szluha Imre k. tan. 's főkaptány felkiáltással 's Vágó Ignác Jász kapitány titkos szavazással.

A' pozsonymegyei tisztújítás eredményei ezek: 1ső alispán: Jankó Mihály, 2sodik: Petőcz György; 1ső főjegyző: Olgyay, Titusz 2sodik Bartal János; főadószedő: Földes Joachim, középponti főbíró: Nagy Ignác a' többi közelebb.

Pesten benicei 's micsinyei Beniczky Ádám t. megyei tb. élete 58dik évében mellvízkórságban hunyt el f. április 16kán 's tetemei saját kívánata szerint Czin-kótán a' köztetelőben takarítottak el. Hitvese székhelyi Majláth Terézia, Ödön, Ferencz, Mária, Matild 's Sarolta árváival a' legjobb férjet 's atyját keseregik, a' nagyterjedékű Majláth nemzetség a' szíves rokant, alattalóji szeretett földesurokat az üdvezültben. — Gyöngyösön, f. hó 17kén hunyt el n. t. Szezniczky József váczmegyei áldozópap, elsőbb nevelő, 1840től fogva még az itteni gymnasium legbuzgóbb igazgatója

életének 77. évében. A' tisztes tanító kar sokáig fogja fájlalni elvesztett atyját a' boldogultban. — Ugyan-ott halt meg f. h. 16dikán Frölich Terézia hajadon, ki Bécsből e' vidékre származván, életének 112 eszten-dejében fizet le a' közadót.

Van-e szükség német telepre?

Értekező is azon osztályhoz sorozható, mellynek a' világi javakból csak csekély jutott, ki még akkor is némileg boldognak vallja magát, hogy annyival áldá meg az ég, hogy tíz éven által folyvást egy hírlapot (Jelenkört 's Társalkodót) mellynek olly sokat köszönhet, olvashat; mert bizony elég tanulás- 's tudásvágyu tisztársai, még csak annyit sem áldozhatnak e' célra, búsan tűrve a'sors igazságtalan zsarnokságát, tanulás-szomjan töltik munkás éltük kietlen napjait. Ha ezt nem olvasom, csak azt sem tudom, hogy mi honflak a' hazának olly mostoha magzati vagyunk, kiknek a' külföldi németek nem kevés honfitársaink által előnkbe tétetnek, 's azok magyarhonbani települések általi boldogittatása olly sok magyarnak szíven fekszik, azon ag-gódba, hogy a' népgazdag Németben ugy sem képes el-tartani szülötteit, mint kellene tehát hazánk határka-puit számukra kitárni.

En mint nem politicus, politikai számításokkal tarkított stylfogásokban írni nem tudok, de ismérve hazám nagy részét, tényekkel, tapasztalati adatokkal, nem politikai calculusban, nyilváníthatom, hogy hazánk épen nincs szüksége németekre. Nagy politicusaink mely számításaitak meglehet igazán nem értem, de hogy én értessem, arra tekintély nem kell, csak józan el-fogulatlan ész, mert a' dolog nem retorikai figurákon 's pathosszal puffeszkedő karimázott szavakon alapul, hanem éssen, szíven 's érzésen, érezni pedig én csekély is tudok, 's pedig annyival inkább, mert sok gyermek atyja vagyok, én azokat hazámnak kívánom nevelni, 's így azok jövőjét sajátomnak nézem. Benczur János ur, a' Társalkodó több számaiban, igen ügyesen kimutató, hogy előbb saját népünket kellene boldogítanunk, 's okokkal támogatni, hogy nem is olly népszegény hazánk, melly a' német bevándorlók nélkül Arábia pusztaságainak mását tüntetné, noha B. ur honunk csak éjszaki hegysegeit tömötten ellepő népben látja az alföldi gazdag földtereket telelithetőknek*) 's nem is ok nélkül — de hát ha a' dunántúli tájakat is ugy ismernék a' tulbuzgó némettelepítő apostolok, mint én 's miit lakók, 's látnák, mennyire van terhelve pezsgő néptől ennek nem csekély része, a' Vértes nyugoti részén, Neszmélytől kezdve a' Bakonyon által majd Zaláig, mennyi itt a' falu, 's nép egy egy kis területű kavicsot v. siványhomokot szántó vető, hol egy szem után 3—4 szemet takar a' földmives, én e' tájnak szülötte, ha kívántatnék, bizony számos helységet nevezhetnék, hol Kánaánnak mondott édes honunkat, mint ollyant tán csak akkor ismerték eldődink, mikor még az erdőgaly kövérítette új irtványokat szántogatták de az idők hosszú sora a' ritka zsirtalan földanyagot, termőréseiben fölemeszté, a' magas hegyekről a' föld színét isten tudja hová a' zápor elsodrá 's ott, hol ezelőtt 50—60 évvel dúskálászú buzát aratott a' földmives, most vagy homokbuczkák, vagy fenekellen vizmosásos**) tátongva könyökre fakasztják azt. A' német-barátok azt mondják, hogy ott tán csak a' tótok 's magyarok tárgyai e' nyo-

mornak, hogy a' német ott is rakott kamrát őrizget, de esalatkoznak kik azt hiszik; mert a' munkás német is csak ott arat, hol vethet, szélhordta siványhomokon, feneketlen vizmosásokban, biz az is legfőjebb körömlaput szedegethet borja számára, mit a' magyar is ten-ni képes 's bizonyosan tesz is. Menjünk csak kissé bel-jebb a' Vértestől a' Bakony nem mondom közepére, hanem csak leg- 's legsz. líre, Aka, Ács-teszér, Szentkír-ály, Oszlopra, hol német települők varázsolnak a' föld-bül mindent elő, azt fogja a' szemes vizsgáló tapasztal-ni, hogy a' szorgalom hírére kapott német e' terméket-len 's hegyes tájékon egy lépéssel sem előzte meg szomszéd Sz. László. Róde, Csesznek, Dudar magyar lakóit, mert egyptár új csizmát ő is csak akkor vehet, ha az ég gyümölcsösít, mint magyar szomszédieit megáldja, e-gyébkor ő is sarkig érő bőrködmönét a' győri piacra őt zsák burgonyával menő fiának kölcsönözni kénytelen; in-nét keletre nem nagy távolban fekvő Zichy Miklós 's István grófok sűri 's cserneyei tót települőt tekintve, kik színte hegyes 's homokos de már jóval termőbb földdel bírnak, itt már nem ritkaság 6—8 szép növésű ökröt egy szekérbe fogva látni, míg a' tő szomszéd Balinka, Kuti, Aka, Sárkány 's a' már mondott helységbeli né-metek, külső gazdaságra nézve kivált szarvasmarhá-akat véve velök nem mérkőzhetnek, alig bírnak egyen-kint egyptár rosznövesű lovacskaival, míg éjszokról Csá-szár helységbeli magyar szomszédjaik, szarvas-ső-rény szép tinókban büszkélkednek. De még olly hely-ségeket is tudok, hol a' német a' magyarral feles szá-mu, illyen a' Bakony tetejéről komolyan lenező Tés, ott ugy tapasztaltam, hogy a' szorgalom végett oda telepített német, még csak elsem érte, nemhogy meg-haladta volna a' ben szülött 's bakonyi magyar lakókat, illy helységeket mondom többet is számlálhatnék elő, mellyekből kiviláglanék, hogy a' szorgalom hirszárná-ra kapott német is, csak ott boldogabb, módosabb, gazdagabb a' magyarnál, hol szorgalmának jutalmát fi-zetni főleg az áldott természet is segíti. — Ez állhat ugyan az alföldről, hol tán a' bensülött magyar, tót, rácz, oláh, be tudja érni azzal, mit a' gazdag termé-szettől nyer, 's pedig azért, mivel szükségét az áldott föld kevés munka után is bőven födözte, 's a' sanyaru szükség ő benne a' szorgalmat nem élesztette föl, míg a' bejött német a' szükség tanítványa honában csak szor-galma után élhetett, azt mint örökségét magával hozta, e' gazdag Kánaánban pénzvagyában ennél is többet ki-ván 's annál inkább, mivel tudja hogy fáradsága dúsan jutalmaztatik az anyatermésztől, a' boldog földszállo-máson adója, robot 's megyei szolgálat-tétele pedig, semmivel sem több, mint a' Vértes 's Bakony kavics-homokszállatuké, vagy vizmosások közé szorultaké. Járnák be csak a' németet pártolók ezen bizony gazdag népességű tájakat, kiknek lakhelyük utóbb is eredeti vadonságába térend vissza, később is csak farkasoknak barlangul 's nem emberi lakásul szolgálhatók, bizony felhagynának méltatlan kivánságukkal 's sietnének azon népet boldogíthatni, melly ve'ük összevetett vállal a' hon számtalan szomorú viszontagságát viselte, 's vi-selni kész is. Vasmegeye hegyes vidéke tömve néppel, a' hegyi szűk völgyek, ha még most befogadhaták is szorgalmas lakóit, de néhány évtized múlva, aligha nem vesztí a' lakók száma a' földterreli egyensúlyt.

Teremtsünk népet édes honunknak, de saját faj-tánk 's benlakókból, mint azt Themis tanácsára Deuka-lion 's Pyrrha tevék, kik a' római Mythologia szerint a' vizözönben kövült eleik szent maradványit kívánták csak életre élesztetni Dús német telepítvények jobbadán a' legszerencsésb alföldön találtatnak, a' dicső követ-kezés innét vonatik, de hibásan, mert rosz, terméket-len, köves, sziklás, homokos 's vizmosásos tájakon a' német sem tud sziklából kenyeret, kavicsból buza-

*) A' kérdéses cikkben nem annyira az éjszaki hegysegek, mint inkább a' palóczás 's szé-kelység emeltetik ki. A' szerk.

**) Ennek hihetőleg egyik főoka az erdőpusztítás, melly olly helyeken is elbitolá az erdőséget, mellyeknek kivágatás után ezélszerű kezelés 's sarjasztás után ujlag földőr-erdőkkel kellett volna lombosulniok. A' szerk.

szemeket teremteni, szinte szegény mint a' hozzá hasonló földön lakó magyar vagy tót. Ki pedig talán azt hinné, hogy a' német akarva sem tudna szegény lenni, az tekintse meg, mint mondottam a' Bakony rideg földétszállta számos német helységét, ha nem úgy tapasztalanda, meghazudoltatásomat békével türemdem. De oda sem szükség fáradságra, hisz erről a' közel Budán is meggyőződhetik a' Pesten lakó's tán csak az alföldi németeket ismerő német hős, ott csoportokban fogja találni a' Bakony buzájával kereskedő németeket: értsd a' meszet és szenet, 's pedig alig hinné tisztelt olvasóm, hogy hosszú oldalú silány kocsiját 's abba fogott két kis macska lovát látva, a' németnek, ökrét-szamarát szóval mindenét látta: ez aztán a' Croesus kincseit elővárársolni tudó német? ennek kell é, illő é, a' nálánál szorgalmasabban, vagyban semmivel alább nem álló bakonyi magyar lakostársát lenézni, vagy tán csak azért, mert a' német posztónadrágot, a' magyar bundát vagy cifra szüirt használni ünnepi díszöltönyt? Az alföldi gazdag sváb helyzeténél fogva félannyi munka után meggazdagszik, míg testvére a' rideg földet-szállta bakonyi német, vagy magyar és tót, annyi munka után meg sem élhetne. Szorgalma ennek amazéhoz mérve kettős, mit annak egyedüli földművelési munkája jutalmul oszt, ennek azt járaskelés, fuvarozás 's kereskedés által kell pótolnia, ha egyébiránt adóját leróni, uradalmi tartozásának eleget tenni 's a' mellett éhenhalni nem akar. A' közlő maga is illy természetlen földön települt nép között lakik, mellynek szegénysége nem ritkán rendszerűtlenségének tulajdonítatik, alkalma volt a' szegénységnek legfőbb okait kipuhatolni, 's földjével mindent elkövet, mi által csak sorsát boldogíthatni hívé, de biz azt bántásági földtermékenységére nem idomíthatá, mert a' homok és kavics még az áldott természet zsiros harmatját is csak hamar fölemészti, a' terménygyökér ebből táperéjít csak rövid időig szíhatja, 's ki szívére teszi kezét, az illy telepű népet földszállomással itéli's vizsgálja szegénysége okait 's megtekinti adózási szorgalmát pontosságát, tartozási szolgálata elégtételeit, mit nem földje, hanem mellékes fáradozásból vesz be, bizony kevésbbé lesz szigorú ítéletében. 'S ha illy települők 10—15 évben egyszer jutalmaztatnak fáradságuk után földjüktől érdemileg 's akkor aztán Phoebus tüzes szekerén egekig föl nem emelkednek, hanem porhoz ragadtan szegényül maradnak, mindjárt megjárjuk eszméletünkben a' nagytérű német hont, szászokat, bajorokat, rendre szőlítjük, hogy hazánk őket nem nélkülözheti, hogy nélkülök mi magyarok durvák maradjunk (a' mint azt közlöknek egy Lengyel- vagy Morvaországban nem rég jött kóbor mondá: „die Ungarn sind doch ein rohes Volk“) 's illyeseket kívánunk ó mi boldogítani, ezektől várunk hozzáink simulást? ne feledkezzünk meg arról, hogy hazánkban is vannak lakók, kiknél a' nemélhetés vagy inkább roszul élhetés a' tirolinók módjára már majd majd a' keztyűarulásat idézi elő, mert nem kell feledni, hogy a' tirolbeli sem másért járja be kelméivel, áruival Európát, hanem csak azért, mivel közsiklája nem buzát hanem mohot terem, 's ő sem várásolhat abból feszült szorgalma mellett is többet, mint az árva és liptai tót hasonneműből terem. Telepítsük őt csak a' Kárpát és Kriván tetejére ['s ne az áldott alföldre, mert itt felföldi magyaraink és tótaink is szinte boldogulhatnának] ő biz akkor sem, bár honunk lakosa hagyja abban keztyű-arulását, ha élni kíván. Poroszország homokjaiból paradicsomot alkotott, azt mondják a' német telepítők, és azt csak ő tehette mert szorgalmas német; igaz, hogy az, szorgalma gyümölcse, de hasonlóra nem lehetne ő tanítani magyarinkat és tótjainkat, hisz a' szorgalmas német paradicsoma sem mutathat mást, mint szilfa-ültetvényt, de bántásági buzát még sem fog ő homokjaiban természetelni. Ha e' részben honi faj szűkében volnánk, akkor ám Isten neki, nyissuk meg keblünket a' németeknek, de ennyire nem jutott szép hazánk még, sőt mondottam, hogy honunk ridegobb része sokkal népeseb, hogy sem lakóit maholnap eltartani bírná. Mennyi a' házias és házatlan zselérség! Azonban még mielőtt ezeket valaki alföldi birtokával, csak megkínálta volna is, már a' németeknek a' jó földkész, hol az árva vázonszövők, Trencsény drótosai, Vértes Bakony szén-mész égetőji, inkább szántogatnák kényelmesen, dús aratás reményiben Bántáság fekete síkjait, míg most az ország széle-hosszát járva, korhelységet tanulva, sokszor erkölceit kockáztatva szükségkel küzdeni kénytelenek, hány ezer lakost adhatna a' felvidék megszorodott zselléreiből az áldott sík földnek, hányat meg azon megyék is, mellyeket a' természet jobb földdel áldott ugyan meg, de már terheltetve lakókkal bizony a' még néhány nép-

szegény alföldi megyét, néppel mintegy özönmódra elönthetnék. — **Bakonytáj Pál.** —
Budapesti napló. Egy pár hét előtt a' váci ut mellett fekvő sarkertbe sétáltunk ki és csodálkozva szemléltük ott a' napról napra növekedő fényűzést; láthatni ott ugyanis olly gazdag polgári családi sarkerteket, mellyek tiz 's több ezer forintba is kerülhettek, 's láthatni márványba vésett síró nemtöket 's zöldelő pázsiton térdelő siránkozó hölgyeket, elhunytak hült tetemei fölött kesergve; láthatni virágokkal szegélyezett 's fácskákkal körített csinos sirdombokat, mellyek mosolygó külszínre feledtetni törekszik az emberekkel, hogy a' virágos zöld hantok alatt zordon enyészet gyakorolja pusztító működését; láthatni végre majd egészen a' föld színével egyenlőre lesüppedt homok-halmocskákat, virág és fű nélkül, 's földre horgadt szintelen fakereszttel, mellyről a' halottnak nevét is majd egészen lemosta már a' zápor. Történetesen egy illy igénytelen külsejű domboeska mellett is megállapodánk, 's a' keresztlen olly nevet olvasánk, melly haza-szerre legtisztább méltánlyattal említették egykoron, 's mellyről most is mindnyájan tisztelettel emlékszünk; olly nevet, melly hazánkban még akkor is élni fog, midőn a' sarkert büszke márványépítménynek nyoma sem leend többé szemlélhető, — 's ez Megyery Károly neve volt, azon Megyeryé, ki márványemlékre nem szorult ugyan, mert művészete által emelé magának a' legmaradandóbb emléket; de kívánatos azért mégis, hogy sarkalma épségben tartassék meg 's hogy legalább egyszerű oszlop tüntesse azt ki, mert bizonyosan utódink közt is sokan találkozandnak, kiknek jól fog esni, ha föllelhetik azon helyet, hol feledhetlen Megyerynek halandó részei porlanak. Ez iránt tett némely kérdésinkre tudomásunkra jutott, hogy Fánésy Lajos, nemzeti színházunk főrendezője aláírást készül e' czélra megnyitni, 's mi, meg levén arról győződve, hogy a' nagyobb közönség is örömet fog erre fölöslegéből valamit áldozni, addig is, míg az e' czélra alakulandó kis biztosság összeálland, szíves bizalommal kérjük hazánk t. szerkesztőit, méltóztassanak becses lapjaikban ez ügyről szólni, 's egyszersmind annak előmozdítására aláírástokat és befizetéseket elfogadni 's az eredményt időről időre közölni. E' lapok szerkesztőhivatalában szinte elfogadtatnak az adakozások, miket e' napló írója, parányi tehetségéhez képest, ezennel négy pgő frttal meg is nyit. Reménylünk, hogy egyszerű szövegünk viszhangra találand, 's rövid idő múlva föl lehetend állítani a' szerény emléket, melly azon helyeskedt, hol Megyerynek nyugszik, utódinknak is meg fogja mutatni. — Buda is követeit ezuttal már az egész polgárság fogja választani, olly móddal t. i., miszerint az összes polgárság 30 polgárt választand a' századosak mellé, 's ezek fogják azután egysülve választani a' tanács jelöljei közül az országgyűlési követeket. — A' pest városi tisztújítás mint reménylik, egy pár hét múlva szinte véghez fog menni, mi valóban nagy szükséggé vált már, mert a' sok zavar miatt a' törvénykezés és igazságszolgáltatás olly bonyolult állapotban van most, hogy gyakorló ügyvédeink e' tárgyáról igen szomorú 's egyszersmind igen mulatságos értekezést irhatnának! — Láncazhídunkon folyvást nagy erővel dolgoznak; a' budai parti zárgát rövid idő múlva elkészülend, a' belső azonban még sok munkát igényel, 's hihetőleg csak ősz felé készülnend el; mert, miértők állítása szerint, az egész világban nincs zárgát, mellynek elkészítésénél ennyi akadálylyal kellett volna küzdeni. Mindenek előtt ugyanis a' köveket kelle ott a' Duna medréből kifejteni, 's csak azon akadály legyőzése után lehet ismét a' ezülvérest folytatni. A' pesti oldalon ellenben már az ötödik gránittréteget rakják a' zárgátokban, 's e' munka olly gyorsan halad, hogy még ez év folytatában a' víztükör fölé emelkedendik a' belső oszlop gránittemege, mellyre a' zonnal 10 öles faállítás fog emeltetni, hogy tüstint a' kapuzavat építésit is meg lehessen kezdeni, mellynek magossága a' mostani állását jóval meg fogja haladni. Olaszországból számos kőfaragó érkezett, kik a' gránittemeket idomítják. — Most jelent meg ifj. Kilian György költségin Kisfaludy Károly munkáinak 2ik kötete, igen pompás aczélműszéssel Csák Mátéból. E' kötet tartalma: Ika, dráma 4 felv.; Stibor vajda, dráma 4 felv.; A' kőrök, vigj. 3 felv.; előfizetési ár mind a' 6 kötetért csak 5 pgő for.; ez olcsó ár mellett csupán kitünő részvét kármentesítheti a' derék kiadót nagy költségekért, 's azért ismételve ajánljuk olvasóinknak e' szép vállalatot. — Szinte most jelent meg a' Szinműtár 4lik füzeté, mellynek tartalma a' köztetszést nyert „Ördög naplója“ vigj. 3 felv., francziából ford. Egressy

Benjamin. — A' Honderübből tudjuk, hogy ifjabból 's hölgyekből alakult műkedvelő társaság néhány mutatóványt szándékozik adni nemzeti színpadunkon, a' színészi nyugpénzalap gyarapítására; e' szép cél dicséretet érdemel, 's ohajljuk, hogy minél sikerdúsabb eredményű lehessen; e' társaság elnökségét Petrichevich Horváth Lázár vállalta el, 's ismert buzgalmtól helyes intézkedéseket várhatni. — Rövid idő múlva érdekes újdonság jutand nemzeti színpadunkra, 's ez „A' vén sas“ eredeti vigj. dalokkal, írta Gaal József. Kívánjuk, hogy ez legyen a' 2ik „Peleskei nótárius.“ — Jósika Miklós b. fővárosunkban mulat, 's néhány hónap múlva több kötetnyi érdekes olvasmányal lependi meg a' közönséget. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon f. hó 7ikén bérszünettel a' nemzeti Conservatorium javára „Norma“ dalj. 2 felv., Hasselt-Barth assz. a' czimszerepben mint vendég utolszor lépett föl; nézők rendkívül nagy számmal; Sikán „Az ördög naplója“ vigj. 3 felv.; 9ikén és 10ikén színészi nyugpénzalap alkotására nagy zenészi, énekes, szavalati és plastikai Akademiák; különös tetszési nyertek a' Fánésy és Szentpéteri által szerkesztett némaábrázolatok; Bartay igazgató legnagyobb dicséretet érdemel, hogy saját hasznát mellőzve, színészi jövendőjét biztosítani törekszik. Egyébiránt mi ez ügyet olly fontosnak tekintjük, hogy nem leend talán fölösleg egy pár igénytelen javaslatunkat elmondanunk: 1) a' bejött összegek adassanak a' takarékpénztárba; 2) minden színész adjon e' célra havidíjából és jutalomjátékából valamieskét, például 2—4 forintot minden száz után; ez olly csekélység, hogy egy sem fogná megsínyleni, 's összesen havonként mégis szép kis tőkét tenne, szinte a' takarékpénztárban kamatozandó; 3) a' büntetési díjakat ugyancz célra szinte havonként a' takarékpénztárba kellene tenni; 4) ha színész szabadsággal elutazik, minden héti távollétért 1—2 frtot fizethetne ugyan e' célra, 's a' 11étől 16ikáig husvéti ünnepek miatt zárva volt; 17ikén „Vadon fia“ színj. 5 felv.; 18ikén „Szapary Péter“ színj. 5 felv.; 19ikén uralkodó fejdelmünk ő fels. dicső születésnapja ünnepélyesítésre világitás mellett „Királyi parancs“ vigj. 4 felv.; 20ikán bérszünettel 's fölemelt beléptidj mellett „Marino Faliero“ dalj. 3 felv.; Lutzer Jenny Elena szerepében mint vendég. Bartha megmaradt színházunknál, Barthané helyét pedig de Cau Mimi és Tóthné (hajdan Mogyorósy Nina) fogják beltölteni. — Ez uttal bírák vagyunk figyelmeztetni hazai természetöinket Kunewalder testvér pesti nkereskedőknek mai Értesítőnkbe iktatott terménytári jelentésére. Ezen terménytár hiedelmünkkel fogva igen czélszerű alkalom hova mind a' természetők, mind kivált a' távol vidéki kereskedők 's nyereszkesedők megvásárlott hazai termékeiket a' legolcsóbb szállítás időkor biztot, majd a' város közepontján minden vízártól ment rak- vagy eladási helyre küldhetik be, sőt magányos személyek is netalán történhet elutazásuk vagy távollétük esetére becsesb holmijeikkel telt ládáikat őrzés végett átadhatják. Tudunkra már is 50—60 hazai természetők, köztük Károlyi György, Kubinyi 's többen velünk együtt több év óta nevezett testvér nkereskedők gondjaira szokta bizni különféle termékeit, millyen p. o. gyapju, timsó 's a' mint-hogy mindenkor méltányos megelégtüléssel tapasztaltuk az említett terménytár tulajdonosának Kunewalder testvér nkereskedőknek mind a' természetők érdekeiről szorgos gondoskodását, mind a' fontos felmérésre kívántató felügyelést, mind a' rájuk bízott áruk és termékeknek lehető legjobb áron intézhető eladásukra szóval és tettel befolyásukat, eddigi meggyőződésünkkel fogva nem kívánhatunk egyebet, mint korszerű vállalatjoknak legszámomb párlfogót.

A' pesti szegény gyermek-kórházi egyesület' ez idei első nagygyűlését f. é. április 24dikén délelőtti 11 órakor elnöke nm. Ürményi Ferencz urnak termében tartandja, mellyre a' t. cz. részvén yes tagok megjeleni kéretnek.

Adakozások. Báró Miskey József ő excja, a' pesti szegény gyermek-kórháznak száz pengő ftot ajándékozott; ugy szinte t. Ullmann Fridrik 5 pfttal, egy névtelen pedig 5 arannyal járulának e' jótékony intézet céljai előmozdításához. Pesten ápril. 17d. 1843. Frankenburg Adolf m. k. egyes. titoknok.

Komárommegyei közgyűlés. — Folyt. — 15) Következik a' házi adó. Engedje meg szerkesztő ur, hogy ezen pontot, miután az adó elvállalásának kérdése már már olly alapot nyert, mellyen az adóval együtt a' nemzet mindenszínű notabilitásának véleményi kedvesen rokonult érzelmek kapcsolatában nyugosznak, 's ellene az informatio tömeghadán kívül oksulyos szó alig e-

melkedik — a' motivumok kíséretében közölhessem, már csak azért is, hogy meggyém nézetei, az adó el nem vállalásának pusztá kimondásával — a' nagy közönség előtt ne mystificáltassanak. Midőn e' tárgy a' választmány asztalán megpendült, a' legnépesebb csend melletti hosszú szünetig szóval — mondhatnám — bátortalan mosoly volt minden ajkon kivétel nélkül látható. Végre emelkedett mégis mellette, a' szegényen reszkető kérdés mellett egy meleg szót, mellyben következetesége miatt oly aczélós tántoríthatlanságról ismert második-alispánunk, Sárközy József elvszerű fejtegetései lángolának. Azonban siker nélkül. De e' férfinak hite volt, az ügy szentségébe vetett hite, melly csalódása borúin át sem csüggedett, tovább emelkedni, hogy a' különféle okok miatt — bár elég rosszul — meg nem szólamlott elvbarátinak zöldelő lombot mutathasson. A' jelen gyűlés alkalmával tehát ismét fölkel, szól, és nem a' cikornyák tekerős demonstrációjával, hanem kézzel foghatólag nyomadékos okok táborával, mikép az adót elvállalni ép a' nemességnek áll csak érdekében, de fentartván fölülte intézkedhetési jogát, miszerint rá nézve a' kormány-elleni biztosíték semmi másban, mint épen e' jogában maradjon megóva. Voltak köznemesek — mert ritka szép számmal valánk — és hangos éljen rivalgott fel ajkairól a' szónok mellett, elannyira lelkes és hangos, hogy hinnünk kelle, mikép nálunk épen a' köznemesség buzgólkodik az adó elvállalását eszközölni, miben, ha a' szónokok nem késnek, tán nem is csalódtunk volna meg. Örömmel üdvözöljük e' tisztelt férfit, ki szívét 's eszét oly lelkesen használja közügyeink vitáinak alkalmával. A' RR. részéről tehát kimondaték, mikép elismerik, hogy a' közállomány terheiben részt venni legelső polg. kötelességeik közé tartozik, 's valamint e' szent kötelességet a' nemesi rend a' haza történeteinek mindegyik szakában a' kor kívánatihoz képest híven is teljesítette, úgy, midőn a' közállomány megváltozott körülményei a' hon javára bővebb áldozatokat kívánnak, azokat a' haza oltárára letenni részökrül vonakodni nem fognak; 's továbbá midőn elismernék, mikép bekövetkezett az idő, mellyben hazánkban is, mint a' világ több tartományiban, a' közigazgatás eddigi rendes eszközei a' közállomány céljai elérésére többé nem elégségesek, hanem e' részben a' nemz. közigazgatás virágzásának, a' kereskedés élénkítésének 's az értelmesség czélszerű nevelés általi terjesztésének nélkülözhetlensége őseink előtt ismételten olyatán szükségeket fejté ki, mellyek kielégítése a' haza jövődjének veszélyeztetése nélkül el nem halaszthatván, egy nemz. közpénztárnak rögtöni felállítását sürgetőleg kívánja; minélfogva önként hajlandóknak nyilatkoznak a' KK. és RR., hogy ezen orsz. felügyelés alatt állandó, 's az imént említett czélokra nemcsak az országgyűléssel, hanem a' megyékkel is megvizsgálás végett közöltetni kívánt számolás terhe alatt fordítandó nemz. közpénztárra — a' közjövődelemnek oda vezérlehető egyéb ágain kívül — országgy. szabad ajánlás útján, a' nemzet méltóságának megfelelő, de minden esetre csak ideiglenes és a' nemesi rend erejéhez mérsékelt nevezetes ajánlat tétessék 's ennek irányában a' RR. a' házi adó elvállalásába csak azon oknál fogva is nem egyeznek belé, mert midőn egy részről a' házi adót nem csupán megyei, hanem minden mivel nemzet példájára egyenesen orsz. köztehernek is tekintik, úgy vélik, hogy mind a' polg. kötelesség, mind a' szoros igazság igényeinek megfelelően, hahogyja' közigazgatás rendszerinti alapját eredeti rendeltetésénél illetlenül meghagyván, a' köztehernek másik nevezetes és nemcsak rájuk, hanem az ország minden lakosira hasznót árasztandó részét törv. föltételek alatt önkéntesen megajánlják, más részről pedig bármintem adónak örök időre föltétlen felvállalását, alkotmányos szempontból, a' nemzet szabadságának fentartására nézve okvetlenül károsnak 's veszélyesnek tartják, 'sat. Egyébiránt hogy még bővebb tanúságát adják a' Rdek, mennyire ohajlják törv. kötelességeiket teljesíteni, időszakonként adott eddigi utasításuk folytában szoros kötelességüké teszik követiknek: igyekezzenek eszközölni, mikép a' nemesség a' haza védelmében álló legfőbb kötelességének teljesítése végett, fegyverben oly módon gyakoroltassék, hogy orsz. költséggel kerületenként különös ezredek állítván fel, azokban minden ns. ifju kivétel nélkül bizonyos évekig a' fegyvervitelben hadi szabályok mellett rendszeresen gyakoroltassék. Indítványoztatván ez alkalommal, hogy a' mult országgyűlésen is sürgetett lefegyverzési rendszernek általános közbéke utáni eszközlése ujabban is sürgetéssék, azon oknál fogva, mivel az orsz. Rdeknek e' részben kifejtett akarata

legkevésb siker reménye nélkül hangzott el — utasításul el nem fogadtatott. Miről bővebben és ok-és rendszeresen más alkalommal. 16) Hogy a' birtoknak nagyobb állandóság 's ez által a' hitelnek alap szerzetesek, a' zálogos évek elteltétől, vagy birói zálogban a' végrehajtás napjától számítandó 32 év alatt a' zálog is elidősíthessék, ezen időszület csak a' zálogos pör megkezdése szakaszthatván meg az ingatlan javak iránt; az ezentul teendő örökös eladások (kivéven az erőszak 's csalás eseteit) semmi szín alatt ne erőltethetessenek meg; az eddig tett örökös eladásokra nézve pedig törvény által bizonyos határidő jelöltessék ki, mellyen tul, ha addig az erőltetési per meg nem kezdetnék, az többé ne emelthessék; az előintésre 's vérségi előbbségre nézve továbbá csak egy évi határidő tüzesék ki, mellyen tul minden mulasztott kereseti jog szűnjék meg; végre az elidősülés minden tárgyra nézve csak a' per valóságos megkezdésével szakaszthatassék meg; hogy azonban e' képen a' fekvő birtok kevés kezekben össze ne halmozassék, jövődjére nézve hitbizományokat alkotni egyáltalában szabad ne legyen; 's ezt annyira szükségesnek vélik a' RR., hogy ezen tilalom törvénybe iktatása nélkül, az e' pontban előzőleg említett szabályokat életbe léptetni szinte nem akarják; a' jelenleg létező fidei commissumok pedig, a' mostani birtokosnak első ízbeli utódai között kiváltságos természetűket megtartván, azok halálával ezen kiváltság teljesen szűnjék meg; 's az első szerzőnek minden utódai közt, mint valóságos magány-tulajdon, felosztassanak. 17) Az ősiségre nézve a' most létező majoratusok érvényességén tul semmiféle majorescoi substitutio ne történjék. (Folytatása követt.)

Gyűlés tavaszhoz 3án tisztelve szeretett főispánunk lelkes elnöklété alatt folytatólag tartott közgyűlésünkben olvastaték országgyűlési választmányunk classicus műve, mellynek a' haza boldogítására irányzott minden pontja, alig egypár kis módosítással, — mondhatni vitát nélkül egy egy szíves „maradjon“ban kifejezett köz egyetértéssel elfogadtatott. — Szabad legyen ez uttal annak egész terjedelemben közlésevel adónak maradnom 's egyedül egy fénypontnál, mellyhez annyi várakozás, annyi remény csatlakozik, megállapodnom. Hála az égnek! megyénkben a' táplált remények nem hiúsulának; mert a' békes uton haladó Békes az öröm és lelkesedésnek kitörő zajgásai, szünni alig tudott „éljen“ei és „maradjon“ai között, egyetlen szó ellent nem mondva, elhatározá, mikint (az utasítás saját szavai szerint) „a' köztehernek a' haza minden polgárai közti arányos felosztása teszi azon fölvet, mit a' megye előlegesen kimondatni ohajt, a' honi adóra nézve ugyan minden további feltétel nélkül; a' hadit illetőleg azonban oly megjegyzéssel: hogy noha semmi sem lenne az igazsággal annyira egyező, mint ennek terheiben is szintén egyenlő részesülés; mivel azonban a' védelmi kötelességek őszvevete, részint személyes szolgálát, részint pénzbeli fizetésekkel állana, és így a' hadi pénztárhoz járulás ennek csupán részét képezné, hogy az üdvös cél egy lépéssel elérthessék, 's a' törvények változtatásával járó nehézségek is eltávolíthatók legyenek, most azt látja kimondandónak: miként nevezessék országos biztosság, melly a' teher-egyenlőség fentebbi elveihez képest az egész védelmi rendszert tárgyalás alá vegye 's igazságos és erőteljes kifejtése iránt véleményes jelentést készítsen.“sat. E' végzés így pusztán állva is, egyike a' legszebbeknek, mellyeken mint talpazaton nyugszik haladásunk biztossága; de még sokkal dicsőbbé teszi azt a' közszellem, melly azt létesíté. Voltak idők, midőn a' szolgaság bilincseiből ezelőtt csak néhány évvel magát kiküzdötte megyénk egyesei és összes nemessége tetemes áldozattal vitták ki a' jó ügynek a' győzelmet: de jelenleg midőn a' közteher aránylagos viselése kimondatott, a' lehető legnagyobb áldozatot, legnemesb öntagadást mutatott a' békesi birtokra úgy, mint hazafiságra kitűnő aristokratia, melly isten és ember előtt bebizonyítá: mikint magányhasznát háttérbe szorítván, fel tudta és fel is akarta fogni a' haza köz érdekét. És valóban tavaszhoz 4ike megyei életünk bájos tavasznapja volt, szent ünnepe egyszerűs mind az intelligencia és polgári erény diadalának, melly Békes napkeblü vezérférfait, kik a' nagy munkát dicsően végezék, tiszta fényben adandja át az utódok tiszteletének. Hazafi utasításunk bajnokait, országgyűlési követeket folyó tavaszhoz 19én választandjuk. Az eddigiekből alaposan szabad reménylenünk, miként mult országgyűlési két követink hazafiságát hivandja föl ismét a' közbizodalom a' pályák legszebbikére. Tiszta örömmünk nevelé a' lángésziró 's erénydús polgár b. Eötvös Józsefnek

táblabiránkká e' gyűlés folyama alatt történt fölavattatása; mert ez általi újabb és szorosabb viszonyunkban sok remény 's élvezetnek nézünk bizton elébe!

Békésy Lajos.

Körösmegyei közgyűlés. Apr. 3án Zidarich János első alisp. 's kir. tan. elnöklété alatt tartott közgyűlésben a' RR. korszerű szellemben tanácskoztak. Miután az apr. 22én megnyitandó tartományi gyűlésre követeül az elnök 's Koritich Károly főszbiró megválasztattak, a' nekik adandó utasításhoz fogtak a' RR. Első tárgy volt a' magyar megyéket immár tőben megrendített adó kérdése. Egyik 's mondhatni, a' nagyobbik rész meghatva a' méltányosság 's jogosság érzetétől, mellette, másik azonban ellene nyilatkozék, 's alkalmasint elvállaltatott volna, ha a' köznemesség behivatása nem sürgettetik vala. Mire a' többség jobbnak látta inkább távol tartatni a' nyers erőt 's az adórul mindjárt mondani le, mint azt hosszas küzdelem után ledorongoltatni; a' nemesség áldozatokra is kész hazafisága miatt azáltal abban tüntető ki magát, hogy az ut- 's hidépitésekre, valamint más közhasznu vállalatokra is ajánlatképp adózni késznek nyilatkozott. A' többi tárgy szorencsésben döntetett el: ősiségre nézve ezutáni örök-vallások erőltethetlenség legyenek; a' nemnemesek birhatásjog 's hivatalképességgel ruháztassanak fel; a' társországok a' latin nyelv használatában maradjanak 's a' magyar hatóságokkal latin nyelven levelezzenek; a' nemzeti nyelv műveltetése végett a' zágrábi akademián tanszék állíttassék 's e' királyságok municipalis jogai illetlenül maradjanak.

VASBOL. [elkészt.] Öszinte kérdések t. Hrabovszky urhoz. A' p. hírlapból azon megyei életre fordítván szememet, mellynek képét rajzolgatja, több ízben kelle tapasztalnom 's tapasztalék mások is, hogy abban az eredetinek hű mása nem adaték, hanem becses esete oly szini-alakot léptete fel a' t. közöns. elé, — mellyre tán a' színvegyíték 's így jól el nem találhatott vonások miatt — még a' megyei lakosok is, kiknek nappal 's ép szemekkel volt alkalmok az eredeti képet láthatni, alig ismerhetének. Példaul emlitem a' mult tisztújításkor történeteket 's az azokról tett tudósítását! Én már akkor fel akaré szözlani az efféle közleményben, tagadhatlan adatok után, nagyobb hűséget követelendő; de megelőze gr. Zichy Hermán ur rokonnemű fellépte és hívé a' t. ur erre is át fogja látni, hogy le kell annak vetkezni az irói egyenességet. Kinek tolat barátság v. párt mozgatja, 's az ilyen bármily finom tapintattal használja esetét és színeit, a' részrehajlás kirivand rajzolatiból reményem, hogy ezt átlátván az egyedi 's párti typosok kimaradandnak tudósításiból. Azonban csalatkoztam, most a' január 15. kelt „derült kílátása a' n.“ is csak az említett színt vonul végig; mi alkalmat ad nekem néhány őszinte kérdésnek H. urhoz intézhetésére, mellyekkel azt akarom elérni, hogy tudósításiban világos és hűvebb legyen. Illy irányból 1) is azt kellene kérdenem: Vajjon, miután a' választmányi végzetek élete mint önmaga is emlité, közgyűlési határozattól függ, illy, — bizton reményelt, de még is igen föltételes-tárgy közlése nem idétlen vala? — 's kérdenem, ha e' korán derült kílátásokra a' t. szerkeszt. helyes jegyzetében előre nem felele: Napot lemeztéve l. Bizony így! mert azon „forrás, melly a' leg-őszintébb öröm lelkesítésével árasztja lelkünk e' közgyűlési határozatig felzavarodhatik, kiapadhat és a' reményvirágot egy hűsebb majus elhervaszthatja és lesz, vagy lehet, a' legfényesb diadalból: dicső megbukás vázlat. 'steff. — De most kérden 2) Miért szövé előadásába imez elvont kifejezést: „Ezen választmányi többséget nem tul buzgó ifjak heveskedése, hanem megyei főbb hivatalosaink 's köztiszteletben előszült férfiak szava a' eszközé? — Mikor buzgóttak tulheveskedve a' vas megyei ifjak? — vala sztmányi többséget hány megyében eszközé az ifjuság? „nem tul buzgó ifjak heveskedése“ felidézett hely, könnyen sejtethni a' czélzást; melly azonban bizton elmaradhat vala, azért is, mert a' közlő ur is még ifju, azért is, mert főbb hivatalosaink közt sok ifju van 's a' szónokok közt több fiatal vala, hiszen Bozerédy, ké t Szabó, Istóczy, Seper, Polányi, Márkus, Jakopovics, Ebergényi Viet. 's Hrabovszky buzgó és érdemteljes urakat, kik szónoklának 's illetőleg szavazának, az előszültek közé nem soroztatván, ezek számát maga H. ur is igen könnyen megemlítheté; azért is, mert t. Vas megyében is csak emberek vannak, 's néha történik tulbuzgó ifju — vagy ha illyen nincs, főbb hivatalosi heveskedés, mint történetek épen a' czimzett választmányban is a' maga helyén igen jól ejfett: ne a' mitsunk! szócskára, sőt a' követek királyi hivatal-viselhetésére nézve is. Amde a' vázlat vázlat! 's a' gyilkoló fegyver, gyávák, ólmos bot, lemészárlás, isteni ész szüleménye, megkondított lélekharang, nemtelen tusa, homálybékó 'steff. duzzadó kifejezések a' tény egyszerű előadását feledtetik vagy párti nimbuszba göngyölgetik. — 3) „El kell azonban ismernünk, hogy azon párt, mellynek kezeibe legutóbbi eseményink a' győzelmet jutatták, ezen hazai életkérdések kivívására a' ha-

tályos cselekvése által nem csekély befolyással vala, 's midőn ezt méltánylaskép elismerjük, azon biztos remény éltem bennünket, hogy politikai fenállásának munkásságát azon elvek irányozandják, melyeket annak főnöke a választmányi ülések egyikében programkép előadott 's tulajdonának vallott. Ezt irá továbbá H. ur; minek következtében kérdelem: Magány-levelező létere milly joggal több számokodik: „el kell ismernünk, elismerjük, remény éltem bennünket? Kinek képviselője? — Ej, az a M I l t á n p á r t o t jelent? Ha ezt, kérdelem mikor keletkezett azon párt, melyet emleget? hiszen H. ur több tudósításban azt állítja hogy Vasgyében nincs párt. T. Vidos József volt első alispán ur pedig a főispáni helyettes ő méltósága székkfogalási ünnepélykor mondott beszédében, haladási szellemről szólván azt vallá, hogy e' ns megye „munkáját könnyíté eddig is mindenkor az, hogy a' fondorkodás 's egyes érdekek miatt a' közre átvitt pártoskodások nem szaggatták szét ama testvéri kapcsolatot, melynek azon egy testület polgárai közt szükségképen léteznie kell“ (l. 101.) Bertha volt főjegyző ur pedig, ugyanazon alkalommal, azt nyilvánítá, hogy szabadelvűségét nem helyzi e' megye a' pártviták és szakadások előidézésében. És mégis ns Vas megyében párt van! — Ugyan miért nem tudatá H. ur a' t. közönséggel azon eseményeket, melyek a' győzelem et kezébe juttatták, a' helyett, hogy kivívást emleget akkor, midőn magais elismeri, hogy a' legfőbb életkérdés ellen csak két szó emelkedék. És miután tájékozásul, mult évi beszédrészeket idéze fel, miért nem rajzolá le programkép előadott elveit is a' t. főnöknek, hogy ismerhette volna meg a' választmányon kívüli köznemesség is, milly elvek szerint irányozandják ügyeit, vajjon azok szerint é, melyeket főispáni hely. ő msza, tavaly aug. 23d. az új tisztikarhoz szólván, ajánlá: — „Különösen ajánlom ez uttal tisztviselő uraknak, hogy valamint egy részről legszentebb kötelességüknek ismerjék az adózó népet igazságos ügyekben a' törvények korlátai közt mellékes tekintetek felretételével pártolni 's az igazság gyors kiszolgáltatását híven eszközölni, ugy más részről fő elvül tartásuk hivatalos működéseikben a' földesuri jogok hű megőrzését 's buzgó törekvésüket azon némelvények által tartott szerencsétlen előítélet megszüntetésére irányozván, mintha a' földesur az adózónak ellensége lenne“ sat. [Olv. 26 l.] 'S vajjon azok szerint é, melyeket a' 6d. és 7d. lapon olly szépen, mint világosan olvasunk lerajzolva: „értsünk egyet — éljünk szabadságunkkal, de ovakodjunk a' szabadságtól, mert a' minő nemes érzést gerjeszt és szerencsésé tesz az, annyira retentő 's átkot árasztó e' másik. Az adózó nép gyamolítása, melyet törvényink a' gyékre biztat, e' ns megye által olly nagy-lelkűen gyakoroltatik, hogy ezt ajánlani épen fölösleg volna 's csak azt ohajtom, hogy e' részben a' szoros törvényes igazság gyakoroltassék és egynek pártolása másnak megsértését ne következtesse, hanem isteni parancs szerint adassék meg mindenkinék, a' mi az övé. De nincs is szükség erőtetéssel vagy jogsértéssel szegényebb soru embertársainkon segíteni ott, hol a' boldogabb ál-

lású polgárok olly készek önkéntes áldozatokkal segíteni hol hiány tapasztaltatik és segedelem szükséges, miről e' ns megyében példák tündökölnek (a' börtönök és levéltár czélszerű építvényei, a' rabokat munkáltató és aggszolgák nyugbéri intézetei egyedül a' t. KK. és RR. bőkezűségének köszönik lételüket) sat. Más elveket mindedig nem halla nyilvánítani a' köznemesség, sőt Bertha főjegyző nagy gyülekezet előtt mondá ki, hogy Vas megye a' fellengős szabadelvűek előszeretetével épen nem dicsekedhetik. — [Vége köv.]

I g a z i t á s. F. évi 30d. sz. Jelenkorunk fő hátsóján alólul fölfelé a' 37dik sorban Almásy M. öriez gr. neve helyett K r i s t ó f u a k kell állani.

Ausztria.

(Gőzhajózási közgyűlés.) April. 10kén ment véghez Bécsben, cs. kir. biztos elnöksége alatt, a' dunagőzhajózási társaság közgyűlése, melynek köv. nevezetes eredményei: a' mostani igazgatóság részire olly tulnyomó többség alakult, hogy az ellenzék faggatásiról többé szó sem lehet, melyek pontról pontra megczáfoltatván, Colloredo gr. indítványára a' gyűlés az ellenzék törekvését határozottan gáncsolta, 's az igazságtalanul megtámadott igazgatóságnak közönetet szavazott. A' jövedelem-kimutatást azonban nem igen mondhatni kedvezőnek, de az 5 pctes kamat mégis kifizetteték. A' Linz-Orsova közti hajózás most is leggyümölcsözőbb volt, Orsován tul ellenben 89,087, 's a' tengeren 154,498 pgő for. kárt szenvedé a' társaság, mely eddig is többnyire csak tetemes veszteség mellett folytathatá az aldunai hajózást, minek következtében a' közöns. udvari kamra hathatós pártfogásért esedezett a' társaság a' török bonyolítványok elosztatása végett, melyek az aldunai és tengeri állomásokon végre egészen megdöntének a' társaság vállalatát. Ennél fogvást tehát Kúbeck közöns. udv. kamarai elnök közvetlen ótalma alá helyezteték a' társaság, 's az életbe léptetendő rendszabályok kidolgozására külön választmány bizatott meg; addig pedig a' mostani igazgatóság fogja vezérteni a' társaság ügyeit. E' kedvező eredményt leginkább Széchenyi István gr. és Klein igazgató kitünő beszédeiknek köszönhetni. —

Spanyolország.

[Ministerségmódosítási hír. Adóssági kamatfizetés]. A' mostani ministerség fog mondani. E' határozat már 3 hét előtt meg volt alapítva. Az eddigi ministersék közül alkalmasint csupán Capaz tengerészminister fogja tárczáját továbbra is megtartani, mert róla még az ellenzék is örömet vallja meg, hogy csekély pénzerővel aránylag valóban igen sok üdvös határozatot fogantatosított a' spanyol tengerészet emelésire. Calatrava pénzügyminister ellen sincs panasz, mert ő is jól gazdálkodott, de egyszersmind rég kimondá már, hogy tárczát-

jától szabadulni kíván. Egyébiránt lelépte előtt még igazolni szándékozik magát a' cortesben a' ministerség. — A' mostani cortes elibe a' joggyakorlat javítására nézve is fontos törvényjavaslatok fognak terjesztetni. — April 3ki rendeletben megígéré a' kormány, hogy a' 3pctes statusadósság kamatjának lerovatására, az almadeni higanybányák egész jövedelmén kívül még 24 millió reált fog áldozni. —

Anglia.

(O' Connell izgatása Irlandban határozottabb alakot kezd ölteni.) O' Connell 's párhivei ezuttal nem jelentek meg az angol parlamentben, 's megbízóik épen nem neheztelnek e' hanyagság miatt, mi világosan tanusítja, hogy az elválás Angliától komolyan meg van alapítva. Egyik beszédében többek közt így nyilatkozik O' Connell: midőn a' katolikusok fölszabadíttatását Angliától kicsikartuk, akkor Anglia erős volt, belül nyugott 's kívülről egy ellenség által sem fenyegetteték. Most ellenben Anglia gyöngé, belül beteg 's kívülről ellenség által fenyegettetik; itt van tehát most a' legkedvezőbb pillanat, 's adatok mellém csak félannyi repealert, mennyi a' katolikusokat fölszabadítá 's fogadom, hogy rövid idő alatt mindent kicsikarok Angliától. Ez igen vészjósló nyilatkozat, annyival is inkább, mivel a' szegényi törvény folyvást számos ellenséget zudit az angol kormány ellen. Egyébiránt mi helyt külön törvényhözással bírand Irland, bizonyos hogy egészen függetlenné teendi magát Angliától, mire nézve Amerikában igen hatalmas szövetségre fog találni. 'S Irland e' törekvését hatalmasan mozditandja elő a' kath. vallás terjedése Angliában, mire nézve elég lesz megjegyeznünk, hogy e' pillanatban 80 kath. szentegyházat építenek a' tulajdonképi Angliában.

Franciaország.

(Ministeri nyilatkozat don Carlos iránt. Haytiba hadihajók küldetnek.) A' pairkamrába 2 panaszlevél érkezett, azon roszt bánásmód miatt, melyben d. Carlos állítólag Bourgesban részesül. Guizot e' tekintetben oda nyilatkozott, miszerint a' kormány minden tekintetben rangjának megfelelőleg bánik a' királyi fogollyal, de annyiban csakugyan vigyázlatni tartozik lépéseire, hogy a' polgárharc szövetségét Spanyolországban ujonan lángra ne lobbanthassa; e' nyilatkozatban nemcsak pairek, hanem a' panasztevők is megnyugodtak. — Brestből két hadihajó indult Haytiba, a' francia követség ótalmozására, mert Boyer elnök ellen folyvást tartott a' zeadulés. A' 12adók száma 12 ezerre szaporodott, kik a' sziget nyugati részét már egészen elfoglalák. Az ottani kormány ellenben csak 4 ezer harcsozt állíthatott harcztérre, 's már kétszer veretett meg.

É R T E S I T Ó.

Terménytárunkban, Pesten az országuton,

mellynek hátulsó épületrésze most készül el, a' közelgő pesti Medárd napi sokadalomra számos új, **víz-től ment és tűz ellen is biztosított raktárak lesznek legjutalmasab áron kibérelendők.** Azon t. cz. természetű, keletkező és úzer urak azonban, kik külön raktárakat bérelni, 's a' rakodással, fölgyázattal és termékek eladásával foglalkozni nem bírnak, vagy nem akarnak, méltóztassanak azokat hozzánk küldeni, 's mi mind ezt elvégzendjük, midőn az illető cikkekért mérték vagy súly szerint gondosan átveszszük, és letét gyanánt, raktáraink külön osztályiban, vagy nagyobb mennyiségekre nézve külön elzárható raktárakban, azon küldő urak számadására elhelyezzük, 's rólok a' raktári könyvvel megegyező **világos és részletes átvéti nyugtatványt** adunk, 's az árukat, a' t. cz. tulajdonosak kifejezett kívánsága szerint, az illető vevőkkel megtekintetjük, hogy a' meghatározott ár szerint eladást eszközölhessünk, vagy pedig, ha úgy kívántatnék, a' vevőket egyenesen a' t. tulajdonos urakhoz utasítjuk.

Elfogadunk ezenkívül, **biztos megőrzésre**, raktárainkban minden nemű tárgyakat, vásári árukat kötegekben és ládákbán miket magunk hozatunk el, és viténk vissza; továbbá butorokat és más eszközöket is legjutalmasab szabadott raktárdíj mellett, 's mindezekről, ha kívántatik, tüzetleni teljes értékű biztosítási jegy adatik ki, a' es. kir. szabadítéku közöns. biztosító intézet részéről, 's ezt is legjutalmasab díj lefizetése mellett.

Itt följegyezzük egyszersmind a' raktári díjt, néhány kitünőbb hazai termékre nézve, azon külön észrevétellel, hogy mi minden itt meg nem nevezett tárgyat és cikket is, minden örsz, mind eladás végett el fogadunk, 's mindenért csak legmértsekeltebb díjt követelünk

Kunewalder testvérek, nagykereskedők.

Raktári díjak:

GYAPJU. Egy zsákért, méretével 's napszámokkal együtt, az átvételnél, vásár alatt, a' jövő vásár kezdetéig, földszint 40 kr., pinczében 30kr. Első hónapra. Minden további hónapra.

	Krajczár.	Krajczár.
Gabona mindennemű, mérojeért	— 2	1
Repeze	— 3	1
Gubacs napszámmal együt köbl.	— 6	1 1/2
Pályinka akójától	— 6	3
Kender mázsájától	— 6	2
Méz	— 3	1
Olaj	— 6	3
Hamuszir és szikso	— 4	1
Dohány	— 6	2
Fagygyu	— 6	2

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba 's Pestre mindennap folyó aprilis elejétől kezdve indul utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor. 'S minden vasárnap reggel egy más egy nap alatt.

Pestről Pozsonyba 's Bécsbe aprilis 1. kezdve szinte mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órak. 's minden szerdán és vasárnap regg. egy rakhajó.

Zimony és Drenkova felé: utasok számára hetenként kétszer hajnalkor t. i. minden kedden Mohács és Ujvidékre 's minden pénteken Mohács és Eszék re indul egy gőzös. 'S Pest és Drenkova közt pedig minden 14 napban egyszer megfordul egy vontató gőzös.

Kilián és társánál Pesten

a' vácsi-utczában, Parkfrieder-házban, épen most jelent meg és kapható:

A' díszes társalkodó

vagy is:

világra termett ember.

Igen hasznos és szükséges kézi-könyv minden neműek és ranguak számára: magában foglaló:

az illedelem és udvariasság, minden alkalmak és viszonyokhoz mért szabályait; továbbá minden társasági játékot, énekeket, szavalásra való költeményeket, emlékkönyvbe való verseket, talányokat, virágnyelvet, a' színek jelentését stb.

Srét. 1843. borítékba fűzve 40 kr.

Tartalom. A' test szépsége. — A' test állása, tartása és mozgása. — Az arcvonás és ábrázat kiképzése. — A' beszéd és hang kiképzése. — Az udvariasság és nyájasság — Bók. — Szilárdság. — Ruházat. — Szobabutorozás. — Magaviseleti szabály a' reggelinél. — Magaviselet az asztalnál. — Magaviselet a' társaságban. — Ének és táncz. — A' finom magaviselet törvényei látogatáskor. — Magaviselet az előkelőkkel és nagyokkal való társalkodásban. — Az udvariasság szabályai a' szép nemmel való társalkodásban. — Mivelt nők viselete társaságokban. — A' társasági beszéd bece és annak fő kellékei. — Néhány különös szabály mind a' két nem számára a' társas-élet különféle viszonyaiban. — Társasági mulattató játékok. — Verseket és dalok. — Virágnyelv. — Színek nyelve, vagy a' színek jelképes jelentése. — Emlékkönyvbe való.